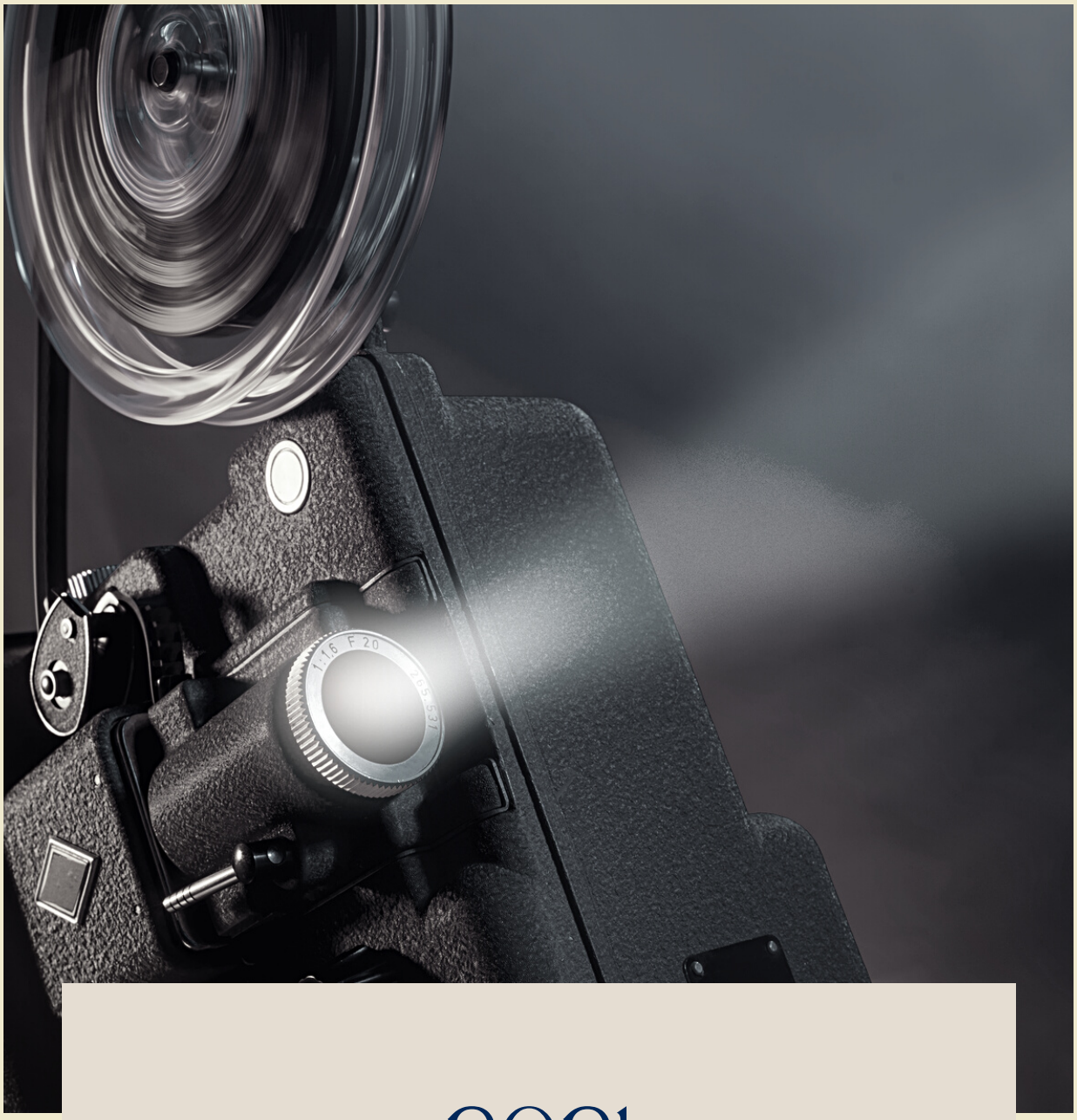

2021
ФИЛМАУТОР

ПРАВИЛАТА НА ФОКУС

Според доклад на Световната банка има директна връзка между нивото на защита на интелектуалната собственост в една страна и степента на нейното икономическо развитие. Основен стълб и ключов фактор за успешното реализиране на авторските и сродните права е системата за тяхното колективно управление. Стабилно работещите организации обаче са функция на коректните взаимоотношения по цялата верига по създаването и ползването на един продукт и най-вече на законодателство, което създава благоприятни условия за тях.

Във ФИЛМАУТОР вярваме, че чрез постигане на устойчивост и висока ефективност, повишаваме доверието на правоносителите в сдружението и изграждаме партньорски взаимоотношения със сродните чуждестранни и международни организации.

Успехите и развитието на организацията обаче до голяма степен са предпоставени от средата, в която функционира. Ето защо 2021г. беше за нас година на усилена подготовка и надежди за промяна. Предстоящото транспониране на две ключови европейски директиви от 2019г. създава за страната ни възможности да се въведат решаващи законодателни промени в посока по-сериозна защита за правоносителите и възстановяване на нарушения баланс в правоотношенията с ползвателите. Във ФИЛМАУТОР разполагаме с висока експертиза и специализирани знания по отношение правото на ЕС и законодателствата на останалите държави-членки, в т.ч. за възможните правни механизми, които защитават правоносителите и водят до повишаване на техните приходи от права. В тази посока продължаваме да работим и през текущата година, за да се възползваме максимално от историческия шанс, който директивите от 2019г. ни предоставят.

Дълбоко вярваме, че подкрепата за автори и продуценти всъщност представлява подкрепа за бизнес моделите на ползвателите, а накрая печелят зрителите.

2021 - ТЕНДИЦИИ

Тенденцията по отношение приходите и разходите на ФИЛМАУТОР през последните 5 години бележи стабилност. Независимо от неблагоприятните условия в година на пандемия и множеството наложени ограничения, запазва се тенденцията да се повишават събираните от сдружението възнаграждения в годишен аспект, като за 2021г. отчитаме ръст на приходите от 16 % в сравнение с тези от предходната. Той се дължи на нарастване на възнагражденията, събирани от някои източници, на приходите от чужбина и на събрани вземания от предходни периоди.

БНТ продължава да бъде ключов платец и за съжаление, организацията все още не успява да умножи ползвателите, които изплащат авторски възнаграждения, и да диверсифицира източниците на приходи. Този резултат, разбира се, е функция и на начина, по който авторите се договарят с продуцентите и до голяма степен – на действащата законова рамка, която позволява заобикаляне на задължението ползвателите да заплащат възнаграждения за права за редица видове ползване.

По отношение разходите – прави впечатление, че те са сведени до необходимия минимум, като, разбира се, тук също има увеличение (с 6% за 2021г. в сравнение с 2020г.), което може да бъде квалифицирано като минимално и неизбежно, предвид обективни икономически фактори като напр. цялостния ръст на цените, инфлация в страната и др.

СЪБИРАНЕ И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АВТОРСКИ ВЪЗНАГРАЖДЕНИЯ

Общо събраните от ФИЛМАУТОР възнаграждения за правоносители през 2021г. са в размер на 1 522 717лв., като от тях 99.7% са за авторски права, а 0,3 % – за продуцентски.

Този резултат е обусловен от начините на ползване на репертоар на ФИЛМАУТОР и взаимоотношенията с членовете на сдружението – то управлява продуцентски права само в областите на препредаване и частно копиране – т.е. там, където колективното управление по отношение на аудиовизията не функционира у нас (а във връзка с частното копиране – то изобщо не се прилага в страната ни).

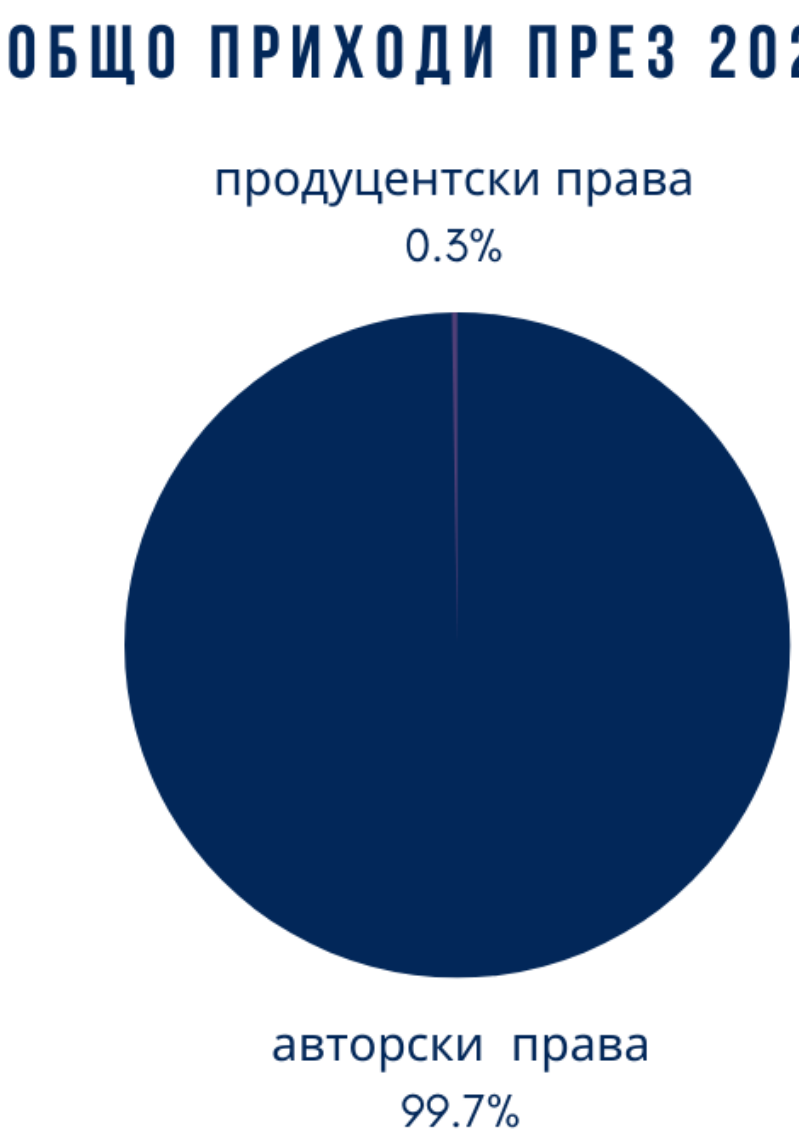

БНТ

Ключов ползвател и основен платец на авторски възнаграждения за ФИЛМАУТОР и през 2021г. беше БНТ. Тенденцията на приходите от БНТ за последните 5 години може да бъде определена като възходяща:

Общата сума, получена от БНТ през 2021г. се разбива по тримесечия както следва:

БНТ - РАЗЧЕТИ С АВТОРИТЕ

Разчети с авторите към 26.04.2022г. във връзка с изплащането на разпределените възнаграждения за 2021г. от БНТ по тримесечия:

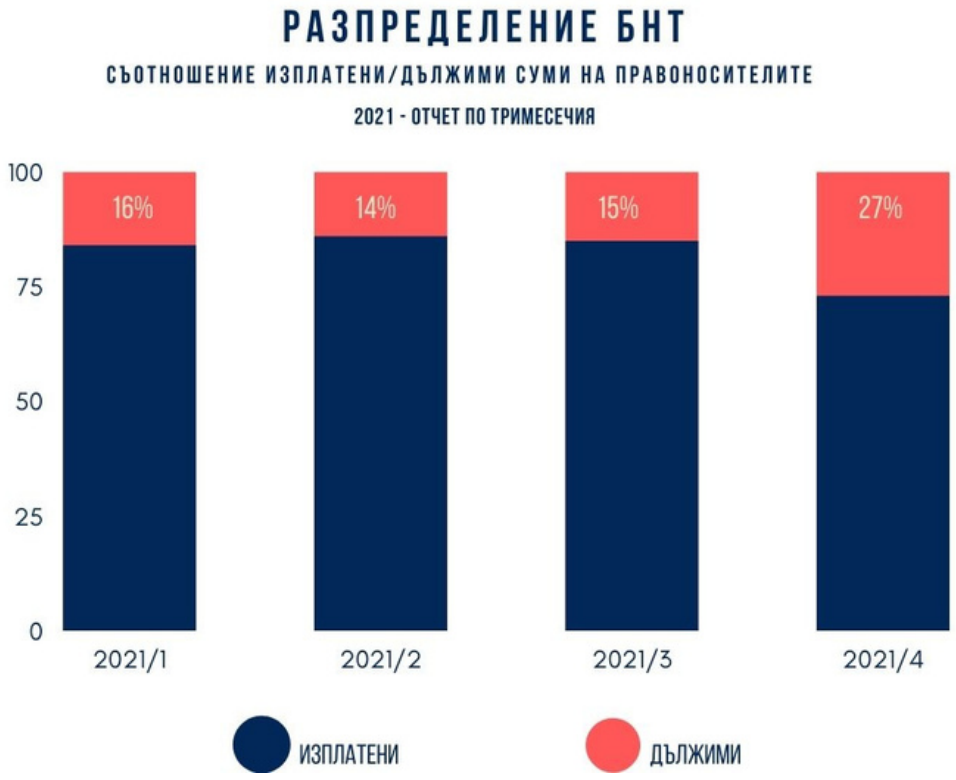

Разчетите с авторите към 26.04.2022г. във връзка с изплащането на разпределените възнаграждения от БНТ общо по години за периода 2017-2021:

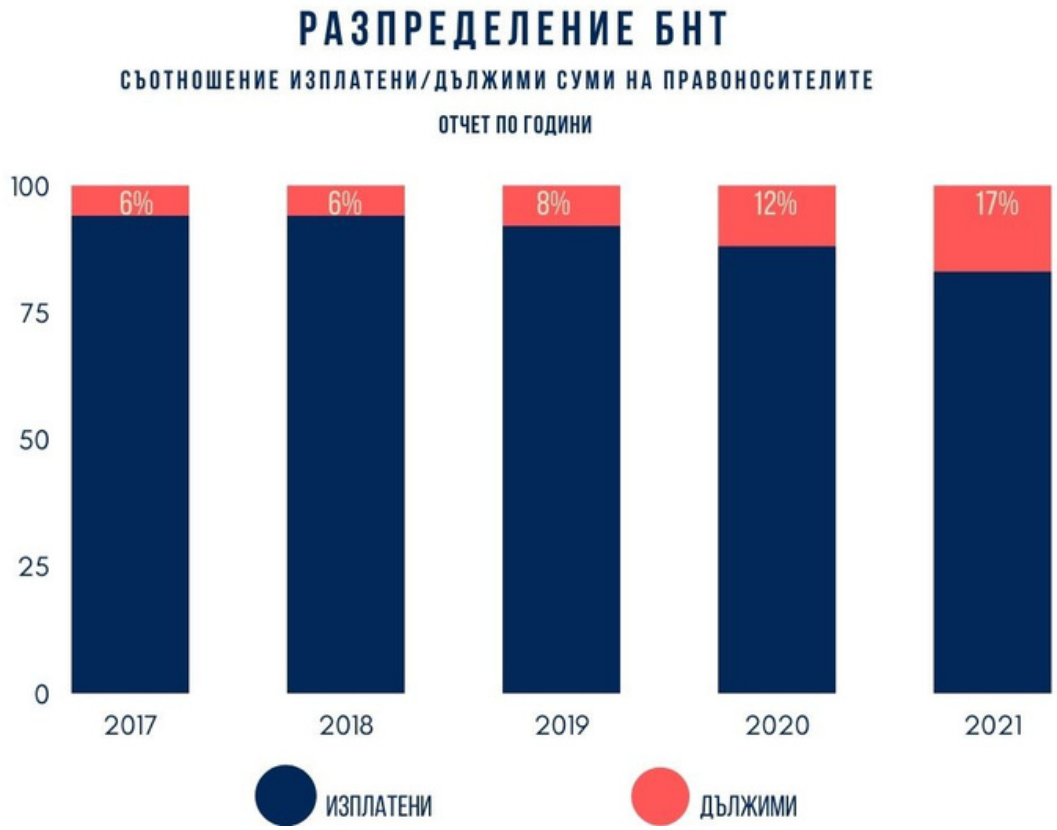

ДРУГИ ТЕЛЕВИЗИИ

Основен дял в приходите на ФИЛМАУТОР се пада на възнаграждения от телевизионно излъчване.

ДРУГИ ПОЛЗВАТЕЛИ

9.06% от общата сума за права, събрана от ФИЛМАУТОР през 2021г., се дължи на други ползватели, извън БНТ. Важно е да се отбележи, че този обем е с 63,53% повече в сравнение с 2020г., което обаче е далеч от желания ръст.

- Частното копиране се дължи единствено на суми, изплащани от чужбина от сродни чуждестранни организации;
- За препредаването - само 24,68% от събраните суми са от България;
- Тенденция на нарстване на прихода от VOD - както от България, така и от чужбина;
- Приходите за възпроизвеждане и разпространение са пренебрежимо малки и клонят към нула;

СРАВНЕНИЕ НА ПРИХОДИТЕ ПО ВИД ВИДОВЕ ПОЛЗВАНЕ ЗА ПОСЛЕДНИТЕ 5 ГОДИНИ

ИЗЛЪЧВАНЕ /БЕЗ БНТ/

ПРОЖЕКЦИИ

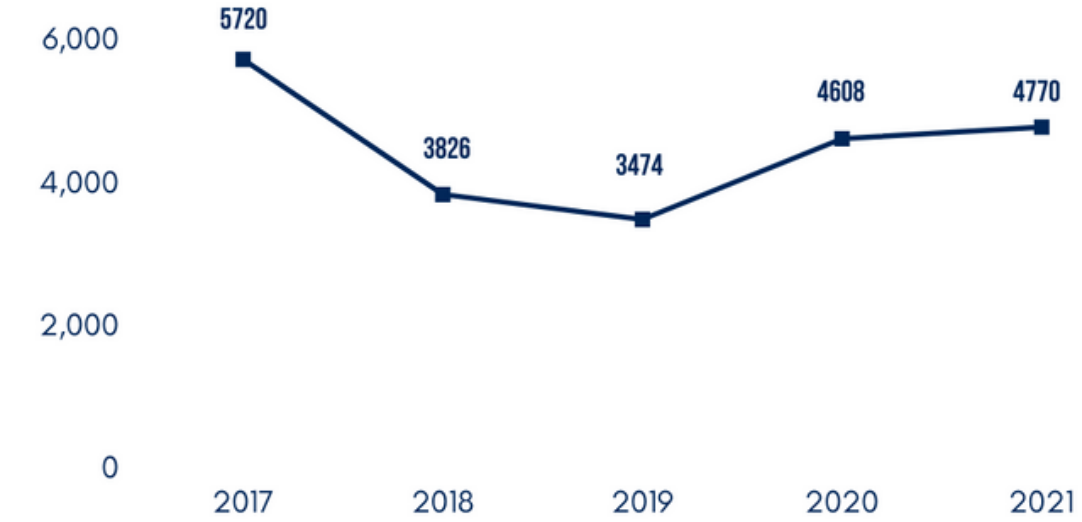

СРАВНЕНИЕ НА ПРИХОДИТЕ ПО ВИД ВИДОВЕ ПОЛЗВАНЕ ЗА ПОСЛЕДНИТЕ 5 ГОДИНИ

ПРЕПРЕДАВАНЕ

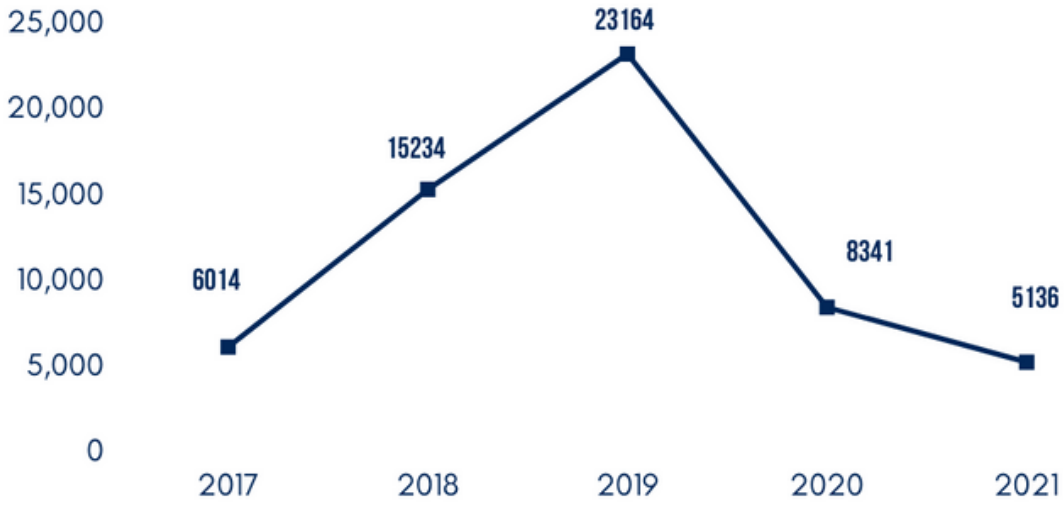

VOD

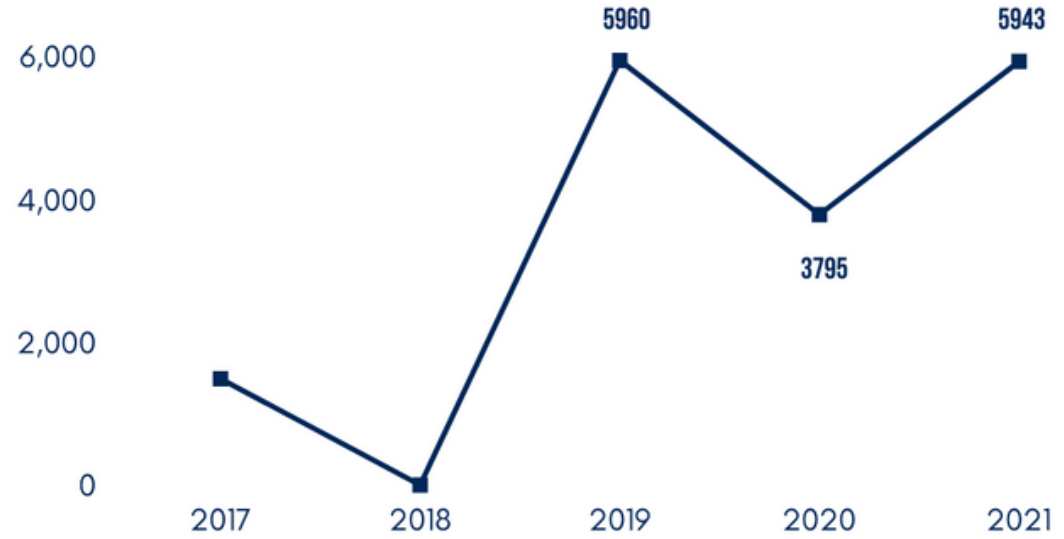

СРАВНЕНИЕ НА ПРИХОДИТЕ ПО ВИД ВИДОВЕ ПОЛЗВАНЕ ЗА ПОСЛЕДНИТЕ 5 ГОДИНИ

ЧАСТНО КОПИРАНЕ

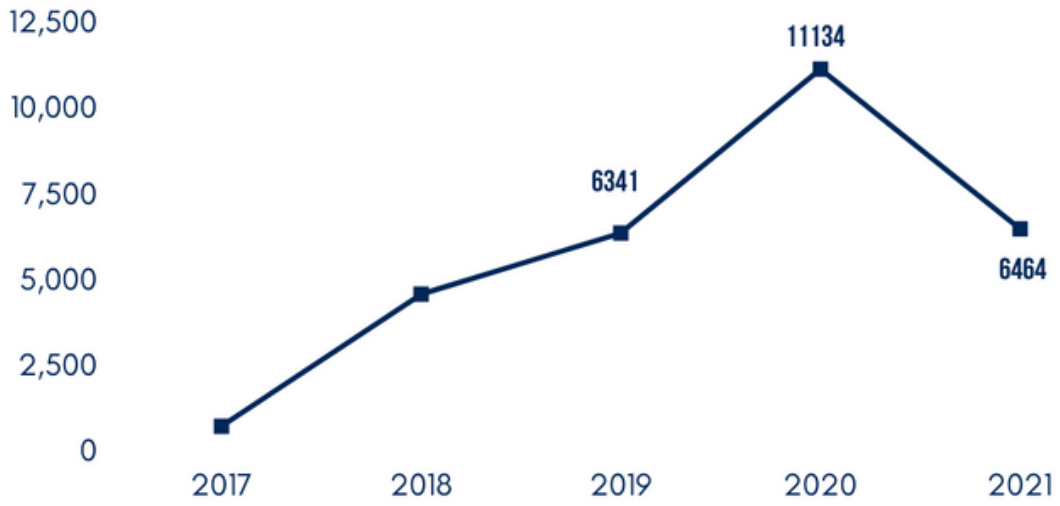

ОТ ЧУЖБИНА

ФИНАНСОВИ ПОКАЗАТЕЛИ ВЪВ ВРЪЗКА С ИЗДРЪЖКАТА НА ФИЛМАУТОР

През 2021г. приходите за издръжка на ФИЛМАУТОР са в размер на 229 061лв. Направените разходи са в размер на 170 760лв.
Положителен остатък в размер на 58 300 лв., с което резервът на дружеството става 41 7252 лв. Реалният процент на издръжка на сдружението е 11.22 %.

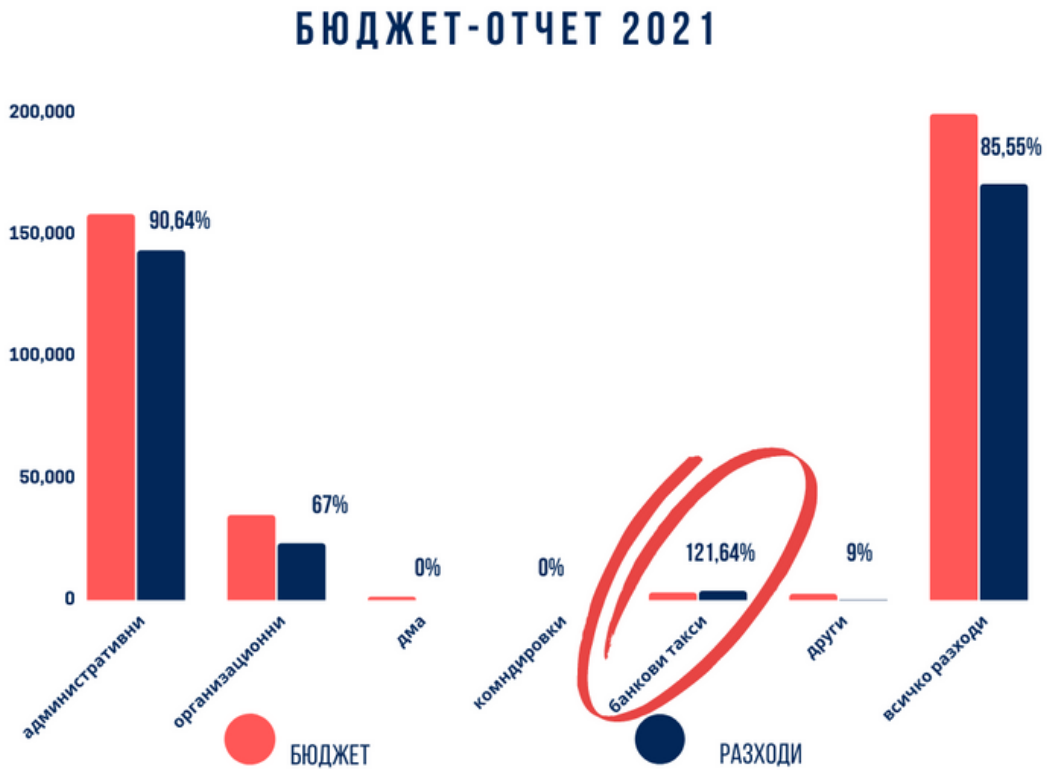

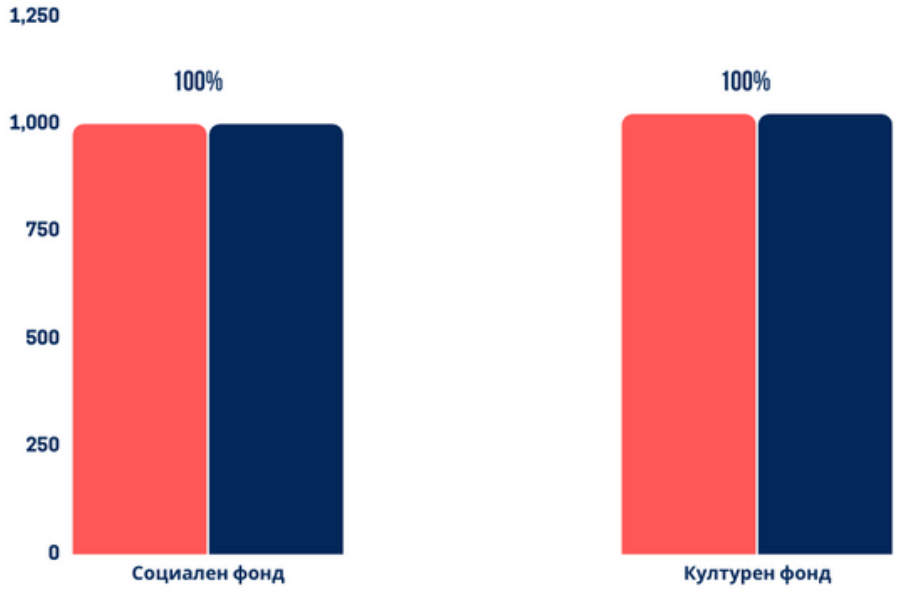

	Отчисления от 2021	приход От целеви остатък от предходни години	разход
Социален фонд	714	286	1000
Културен фонд	468	555	1023

ДЕЙНОСТИ

През 2021г. основен приоритет беше работата във връзка с подготовката на въвеждането в българското законодателство на двете директиви от 2019г., а именно Директива за авторското право в единния цифров пазар и Директива за установяване на правила във връзка с упражняването на авторското право и сродните му права, приложими за определени онлайн предавания на излъчващите организации и за препредаването на телевизионни и радиопрограми.

Двата документа съдържат основополагащи правила във връзка с уреждането на отношенията между носителите на права и интернет платформите, които предлагат съдържание, качено от потребителите (Facebook, Youtube, Vbox и др.). Доколкото интернет-платформите не желаят да имат ангажимент пред правоносителите относно уреждането на права за съдържанието с аргумента, че те не знаят какво точно се качва, директива 2019/790 елиминира възможността за избягване на отговорност и предвижда сключването на споразумение между тях и носителите на права върху произведения и други обекти на закрила. Същата директива въвежда изискване творците да имат право на справедливо и адекватно възнаграждение от всяко ползване на техните творби. Предвижда се плащането на твърда сума да става само в отделни, строго регламентирани случаи. Дава се възможност за авторите да бъде въведено отделно право на възнаграждение, което да е непрехвърлимо и неотменимо и да се управлява по колективен път.

Вторият документ регламентира разширяването на обхвата на системата на задължително колективно управление, която се прилага понастоящем само за кабелното препредаване, с включване в него на услугите за препредаване, предоставяни и чрез други средства (като например телевизия през интернет протокол (IPTV), сателитни, цифрови наземни или онлайн технологии). Тази система позволява на операторите на услуги за препредаване да уреждат необходимите права по по-опростен начин — те трябва да уредят съответните права с излъчващите оператори, чиито канали препредават, и с организациите за колективно управление на авторски права, т.е. организациите, които представляват голям брой носители на права, а не индивидуално с няколко отделни правоносители (например композитор на музика или артист-изпълнител на аудио-визуално произведение). Същевременно тази система гарантира, че са обхванати правата на всички имащи отношение носители на права. Новите правила ще позволят на операторите на услуги за препредаване да предлагат на ползващите техните услуги по-голям брой канали от целия Европейски съюз.

Въвеждат се правила за уреждане на взаимоотношенията между правоносители и телевизии и мрежи в случаите на програми, които се разпространяват единствено чрез платформите и техните пакети. Отново е предвидена възможност да се засилят авторските позиции чрез възприемане на системата на задължително колективно управление на права.

ДЕЙНОСТИ

В резултат нито една от ключовите позиции, които сдружението отстояваше, не беше отразена в изготвения от МК ЗИД на ЗАПСП, който през м.10.2021г. беше публикуван за обществено обсъждане. ФИЛМАУТОР депозира в срок ново становище и започна подготовка за мотивиране и защита на разпоредбите, които предлага.

За нас най-важни са следните правила, които касаят въвеждане на директивите и отстраняване на съществуващи в закона дефицити:

1. Въвеждане на задължително и неотменимо право на възнаграждение за авторите, за всяко ползване на техните произведения, дължимо от съответните ползватели и управлявано по колективен път.
2. Въвеждане на задължително колективно управление за разпространителя на сигнал по отношение на програми, които не се доставят по друг начин, освен чрез оператор.
3. Запазване на ограничението от 10 години като максимален срок на отстъпване на права.

В защита на нашите искания предприехме кампания в няколко насоки. Най-важното беше да информираме членовете на ФИЛМАУТОР и да ги държим в течение на инициативите и проектите ни.

Проведохме и серия интервюта „Малки разговори“, в които разисквахме с авторите техните сблъсъци с проблемите на правата и възможните решения.

GALLUP INTERNATIONAL и **ФИЛМАУТОР**

проведоха допитване по въпросите за авторските права и възнаграждения

Целта на проучването е да се изследва доколко е ефективен чл.19 от ЗАПСП, който предоставя право на възнаграждение на авторите при всяко ползване на техните творби. Зададените въпроси касаят възможностите за договаряне на последващи възнаграждения, практиките за тяхното изплащане и източниците им, както и значението на колективното управление на права в аудиовизията.

Анкетирани бяха авторите на филми и сериали, създадени в последните 5 год. Проучването се проведе през Април-Май 2021г.

Реализирани бяха 85 ефективни интервюта с автори, сред които:

46% РЕЖИСЬОРИ

26% СЦЕНАРИСТИ

28% ОПЕРАТОРИ

РЕЗУЛТАТИ

ПОСЛЕДВАЩИ ВЪЗНАГРАЖДЕНИЯ

12% едва 12% от авторите договарят последващо възнаграждение при ползване на филмите и се чувстват равноправни участници в преговорите с продуцент;

75% 75% от авторите никога или само понякога получават последващо възнаграждение, различно от първоначално полученото при подписване на договора. Защо?

42% 42% посочват като причина липсата на такава клауза в договора;

46% 46% твърдят, че телевизиите отказват да ги плащат;

ТЕЛЕВИЗИОННО ИЗЛЪЧВАНЕ

76% 76% от авторите, получаващи възнаграждения за телевизионно излъчване, посочват, че то е единствено от БНТ;

17% 17% от авторите, получаващи възнаграждения за телевизионно излъчване, посочват, че то е от БНТ и от чужбина;

ИНТЕРНЕТ

75% 75% от всички интервюирани потвърждават, че имат филми, качени в интернет платформи като YouTube и др.;

61% 61% от всички интервюирани потвърждават, че имат филми, качени в торент сайтове;

89% 89% от авторите, чиито филми са достъпни в Интернет, не получават възнаграждения за тях;

КОЛЕКТИВНО УПРАВЛЕНИЕ

95% **95% от интервюираните смятат, че колективното управление дава по-добра защита на техните права.**

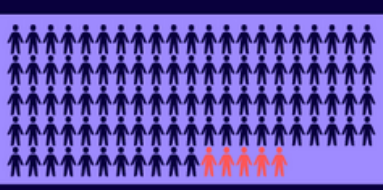

ДЕЙНОСТИ

Започнахме кампания в подкрепа на правото на възнаграждение за авторите, дължимо за всяко ползване на техните творби. За целта създадохме специален сайт, на който събираме релевантна информация, примери за законодателни решения и техните икономически ефекти в други държави-членки.

Създадохме онлайн петиция за генериране на подкрепа за правото на възнаграждение. Междувременно зад нашето искане застанаха 18 български и международни организации в областта на киното, управлението на правата, икономиката на културата и от научните среди.

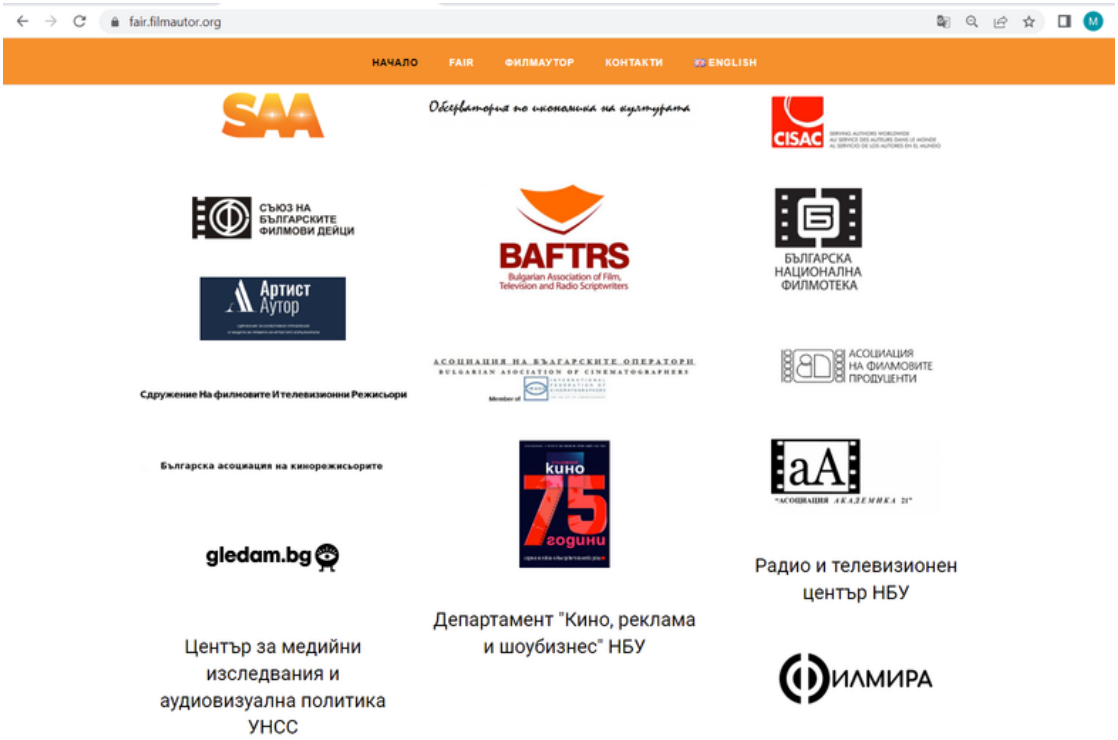

ДЕЙНОСТИ

Всъщност колективното управление на права в областта на аудиовизията се оказва приложимо в много тесен кръг правоотношения, поради несъвършената законодателна рамка в областта на препредаването (където то би трябвало да се прилага задължително, съгласно европейските директиви) и поради порочните практики на договаряне между автори-продуценти-ползватели, които законът допуска и са се наложили през годините.

В тази връзка, с цел укрепване на правилата и изграждане на благоприятна среда за създаване на творчески продукти и успешно управление и монетизиране на правата върху тях, в края на 2021г. ФИЛМАУТОР стана една от организациите-учредители на платформата Алианс за развитие на творческите сили, заедно с Музикаутор и Артистаутор.

Мисията на АРТС е да подпомогне отговорните институции в намирането на правилните решения, които стимулират и развиват творческите сили и потенциал на България. АРТС работи за по-добра и балансирана среда за развитие на творците, за подобряване на ефективността на креативните и творчески индустрии и авторско-правната система.

АРТС настоява за правила и работещо правоприлагане. Във фокуса поставяме изсветляването на сектора, свързан със създаване и ползване на творческо съдържание, ясните правила и коректни взаимоотношения с различните видове ползватели на произведения на изкуството и справедливи авторски възнаграждения за творците.

ДЕЙНОСТИ

Заедно организирахме пресконференция, на която представихме мисията на АРТС. Подготвихме и разпространихме видео, чрез което творци и артисти от всички области на културата призовават за изграждане на правила за постигане на баланс на интересите на правоносителите и на ползвателите. Участвахме и на заседание на ККМ към НС, където поставихме нашите искания във връзка с транспонирането на двете европейски директиви от 2019г. В резултат на състоялите се там дискусии и желанието на депутатите, проектът, който ще им бъде представен от страна на МК, да бъде максимално изчистен от спорни детайли, успяхме да проведем и няколко срещи в Министерство на културата.

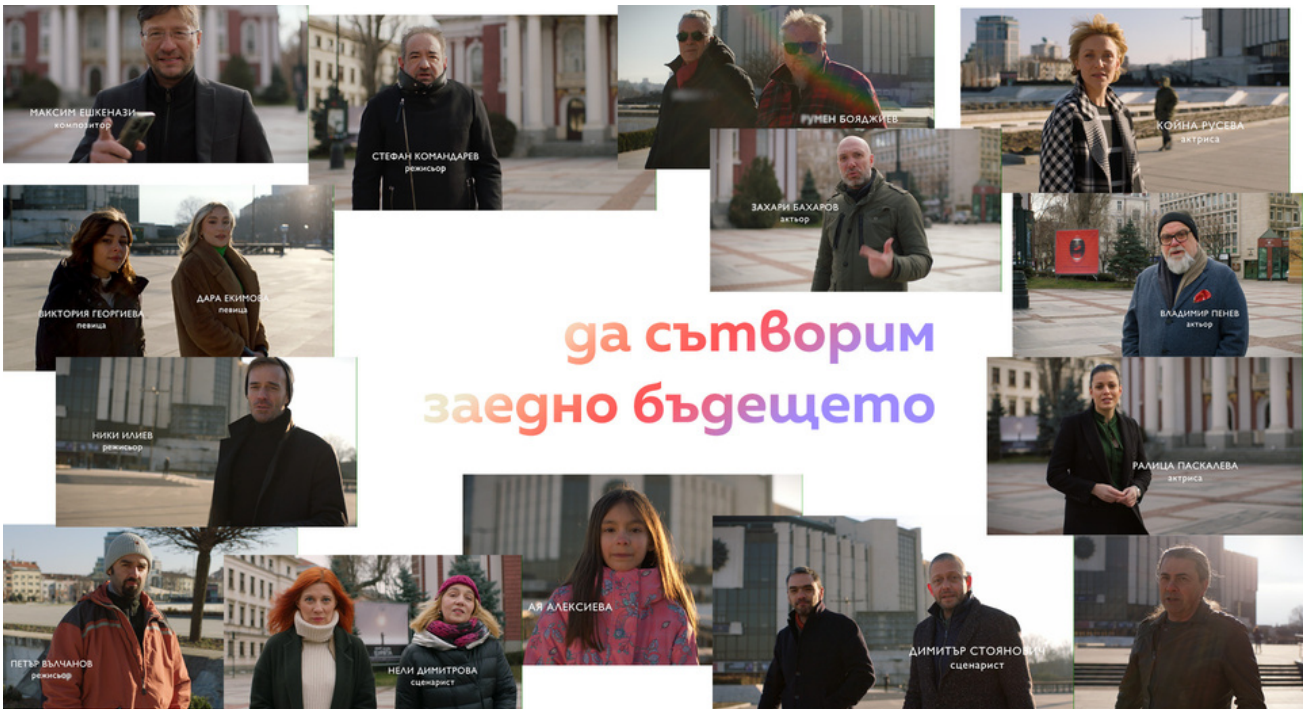

За съжаление обаче, и към днешна дата законопроектът не включва нито едно от нашите предложения.Напрактика държавата в лицето на МК отказва да положи в максимална степен грижа за изграждане на функционираща, справедлива и икономически обоснована система от правила за създаване и ползване на защитено от права творческо съдържание.

Цялата авторско-правна общност, в това число международните организации CISAC, SAA и AGICOA са постоянно информирани за ситуацията с транспонирането на двете директиви и тенденциите в предлаганите промени. Те изпратиха поредни писма до българските институции с настояване правилата на двете директиви от 2019г. да бъдат въведени адекватно и с голяма степен на грижа за творческия сектор. Представители на ФИЛМАУТОР участват в работни групи, организирани от SAA по въпроси, свързани с транспонирането на двете директиви, където непрекъснато обменяме актуална информация за процесите в другите държави-членки и за законодателните решения, които са избрани там.

НА ФОКУС

Процесите, свързани с изработване на подходяща и балансирана правна рамка продължават и през текущата година, и ФИЛМАУТОР активно участва в тях. За сдружението 2022г. е от решаващо значение, защото за нашата успешна работа основно условие е наличието на адекватен законодателен режим, който да създава баланс в отношенията и възможност по-слабата икономическа страна – творците, да бъдат защитени.

За съжаление двете директиви от 2019г. в множество хипотези не предвиждат императивни изисквания и предлагат на държавите-членки сами да изберат политиките, които желаят да провеждат спрямо своите автори и своята култура, .

Ето защо на фокус през 2022г. е усилието ФИЛМАУТОР да запази стабилност и да се възползва от шанса, който директивите дават. Основната ни цел е да докажем, че създаването на повече и по-качествени творчески продукти е от значение не само за конкретните творци, но и за бизнеса на всички, които разпространяват авторското съдържание, за публиката като цяло и в резултат - за националната ни икономика.

IN MEMORIAM

Филип Трифонов

Иван Терзиев

Константин Хаджиев

Стефан Джамбазов

Екатерина /Катя/ Воденичарова

Димитър Бежански

Мария Ташева

Стефка Калева

Симон Шварц

Емил Костов Петров

Христо Ганев

Мария Танева

Магда Каменова

Сергей Комитски

Венец Димитров

Анна Петкова

Пламен Мечконев

Кирил Стоянов

Галина Кралева

Филмаутор е единствената организация за колективно управление на авторски и продуцентски права върху филми и аудиовизуални произведения в България.

Филмаутор представлява над 1500 български режисьори, сценаристи, оператори и продуценти, както и повече от 180 000 творци, членове на сродни чуждестранни ор-ганизации, с които има договори за взаимно представителство.

www.filmautor.org

CISAC

SAA Society of Audiovisual Authors

AGICOA THE RIGHTS PEOPLE

apt C